

บทที่ 1

บทนำ

ปทุมมา หรือบัวสวรรค์ เป็นไม้ดอกประเภทหัวเมืองร้อน มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Curcuma alismatifolia* Gagnep. จัดอยู่ในวงศ์ Zingiberaceae เช่นเดียวกับพืชพวก จิง ข่า (ประสบ, 2543) พืชในสกุลนี้มีอยู่ประมาณ 70 ชนิด โดยอยู่ในประเทศไทยประมาณ 30 ชนิด กระจายพันธุ์อยู่ทั่วประเทศไทย ด้วยความสวยงามของรูปทรง ลำต้น สีต้นและความสวยงามของดอก ตลอดจนความหลากหลายของสายพันธุ์ ที่สามารถใช้เป็นไม้ตัดดอก ไม้กระถาง และไม้ประดับแปลงได้เป็นอย่างดี ชาวต่างชาติจึงได้ขนานนาม ความสวยงามของดอกปทุมมา ซึ่งมีลักษณะคล้ายดอกทิวลิปว่า สยามทิวลิป (Siam Tulip) (สุรวิช, 2539)

ปัจจุบันปทุมมาถือว่าเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีการส่งออกผลผลิตในรูปหัวพันธุ์ไปยังตลาดต่างประเทศ ได้แก่ ญี่ปุ่น เนเธอร์แลนด์ สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป ซึ่งตลาดหลักกลุ่มนี้มีความต้องการสูงไม่ต่ำกว่าปีละ 2 ล้านหัว มูลค่าการส่งออกตั้งแต่ 16 - 29 ล้านบาทต่อปี มีมูลค่าการส่งออกสูงเป็นอันดับสองรองจากกล้วยไม้ และมีแนวโน้มความต้องการมากขึ้นทุกปี (กรมวิชาการเกษตร, 2545; กรมส่งเสริมการเกษตร, 2548)

สำหรับประเทศไทยมีการผลิตปทุมมา 2 รูปแบบ คือ การผลิตในถุงซึ่งนิยมใช้วัสดุไร้ดิน และการผลิตในแปลง (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2548) ในการผลิตปทุมมานั้น ธาตุอาหารถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งเสริมให้ปทุมมาสามารถเจริญเติบโต และให้ผลผลิตที่ดี โดยเฉพาะธาตุไนโตรเจนที่มีบทบาทสำคัญต่อการเจริญเติบโตของปทุมมา งานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าระดับไนโตรเจนที่เหมาะสมกับการปลูกปทุมมาแบบไม่ใช้ดิน คือระดับความเข้มข้น 200 มิลลิกรัมต่อลิตร ในสารละลายธาตุอาหาร แต่ยังไม่มียางานระดับไนโตรเจนที่เหมาะสมสำหรับการปลูกปทุมมาในแปลงปลูกทั่วไป (โสภิตา และ โสระยา, 2549; Ruamrungsri and Apavatjirut, 2003)

ดังนั้นงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับของปุ๋ยไนโตรเจนที่เหมาะสมต่อการผลิตในแปลง และความสัมพันธ์ของธาตุไนโตรเจนต่อผลผลิต และการดูดใช้ธาตุอาหารอื่นในปทุมมา เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดการธาตุอาหารในกระบวนการผลิตปทุมมาให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพต่อไป